

Οι φοιτητές σχεδιάζουν
το τοπίο της Θεσσαλονίκης
στην αειφόρο προοπτική της πόλης

ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ

Τμήμα Αρχιτεκτόνων
Τομέας Αρχιτεκτονικού και Αστικού Σχεδιασμού

School of Architecture
Department of Architectural and Urban Design

**Οι φοιτητές σχεδιάζουν
το τοπίο της Θεσσαλονίκης
στην αειφόρο προοπτική της πόλης**

Landscape architecture student projects
towards a sustainable perspective for
Thessaloniki's environment

Μ. Ανανιάδου-Τζημοπούλου
M. Ananiadou-Tzimopoulou

Εκδόσεις ΖΗΤΗ, Θεσσαλονίκη 2009
ZITI editions Thessaloniki 2009

ISBN: 978-960-456-180-3

Graphics: Beetroot Design group

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
MINISTRY OF CULTURE
ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
STATE MUSEUM OF CONTEMPORARY ART

Είναι ιδιαίτερη τιμή και χαρά για το Τμήμα Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. και τον Τομέα Αρχιτεκτονικού και Αστικού Σχεδιασμού να συμβάλλουν δημιουργικά στην έκθεση έργου Αρχιτεκτονικής Τοπίου με τίτλο: “Οι φοιτητές σχεδιάζουν το τοπίο της Θεσσαλονίκης στην αειφόρο προοπτική της πόλης”.

Ίσως δεν είναι ευρέως γνωστό, ωστόσο Μαθήματα Αρχιτεκτονικής Τοπίου και Σχεδιασμού Αστικών Υπαίθριων Χώρων διδάσκονται στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. από το 1974. Σήμερα αυτά τα μαθήματα είναι εξόχως επίκαιρα και δημοφιλή με γόνιμα και νεωτερικά αποτελέσματα. Οι φοιτητικές προτάσεις της έκθεσης είναι εξαιρετικά αρχιτεκτονικά έργα, με περιβαλλοντική ευαισθησία, άψογη λειτουργικότητα, έντονα εκφραστική μορφή και άκρως διεισδυτική αισθητική εμβέλεια.

Πιστεύουμε ότι, στην πολύπλοκη και διαρκώς μεταβαλλόμενη εποχή μας, η αρχιτεκτονική, χωρίς να παραιτηθεί από την αισθητική αρμοδιότητά της, ευδοκιμεί, μόνο όταν αμφιβάλλει και διερευνά, πείσμων και εφ’ όρου ζωής, μονίμως και εν εγρηγόρσει, τις σχέσεις των έργων της με τις πραγματικές συνθήκες της ζωής των ανθρώπων και με τον “άλλο”: τα άγνωστα όριά της, το περιβάλλον, τον υλικό κόσμο, τον ψηφιακό κόσμο καθώς και με τον διαφορετικό συγκάτοικο των ποικίλων ανθρώπινων συνοικήσεων.

Στα πενήντα χρόνια της ιστορίας του, το Τμήμα μας επιδιώκει ένα γόνιμο ερευνητικό και εκπαιδευτικό περιβάλλον αρχιτεκτονικής παιδείας, το οποίο καλύπτει όλη την έκταση του γνωστικού αντικειμένου της αρχιτεκτονικής: από το σχεδιασμό αντικειμένων ως την κλίμακα του τοπίου, της πόλης και της περιφέρειας, από τις εικαστικές τέχνες και τη σύνθεση ως την κατασκευή και την επανάχρηση, από την ιστορία της τέχνης και της αρχιτεκτονικής ως την αρχιτεκτονική του μέλλοντός μας.

Μαζί, με “τα ταπεινά του σήμερα” και τα “ευκλεί του αύριο”, με την εξάσκηση και την επανάληψη, την κριτική συζήτηση και την θεωρητική προσέγγιση και με τους εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους σε εναλλασσόμενους ρόλους, η πολιτική αυτή του Τμήματός μας υποστηρίζει κάτι απολύτως επίκαιρο και νεωτερικό: τη σημασία που μπορεί να έχει η πνευματική καλλιέργεια, η αναζήτηση, η αμφιβολία και η απελευθερωτική δύναμη της αρχιτεκτονικής παιδείας στην οργάνωση του χώρου αλλά και της ίδιας της ζωής.

Αυτή η πολιτική επιτάσσει μία δημιουργική εγρήγορση και εμμονή του Τμήματος να σχεδιάζει με υπερβολή τον εαυτό του και μέσα από τον εαυτό του - στο βαθμό που του αναλογεί - την ίδια τη σύγχρονη νεοελληνική αρχιτεκτονική.

Έτσι, η έκθεση φοιτητικών εργασιών Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Τμήματός μας εντάσσεται στο πλούσιο, πολύπλευρο και ποιοτικό έργο μας που παράλληλα με την έρευνα και τη διδασκαλία, σχετίζεται με την οργάνωση και συμμετοχή μας σε εκθέσεις, εκδηλώσεις, συνέδρια, ακαδημαϊκές συναντήσεις και εντατικά workshops. Το έργο αυτό διευρύνει την αρχιτεκτονική παιδεία πέρα από το στενό ακαδημαϊκό μας πλαίσιο, συμβάλλει στον εμπλουτισμό των γνώσεων όλων μας και εξασφαλίζει την ευρύτερη αναγνώρισή του Τμήματός μας, στη χώρα μας και διεθνώς.

Το Τμήμα Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. ευχαριστεί θερμά και συγχαίρει όλους τους δημιουργικούς συντελεστές αυτού του υπέροχου επιτεύγματος, εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους και τους εύχεται να ενδιαφέρονται πάντα, με την ίδια επιμονή και το ίδιο πάθος, για το Περιβάλλον την Αρχιτεκτονική και την Πόλη.

Γεώργιος Ν. Παπακώστας
Πρόεδρος του Τμήματος Αρχιτεκτόνων
της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Εισαγωγικό σημείωμα

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΠΙΟΥ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ, ΑΠΘ

Μια σύντομη αναδρομή στη διδασκαλία και έρευνα Αρχιτεκτονικής Τοπίου στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, επιχειρείται συσχετισμένα με το χρόνο, τις απαιτήσεις, τις ανάγκες, τις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητες του εκπαιδευτικού πλαισίου μέσα στο οποίο η Αρχιτεκτονική Τοπίου εκπαιδευτικά και ερευνητικά ωρίμασε στα ελληνικά πανεπιστημιακά δεδομένα.

Μαθήματα Αρχιτεκτονικής Τοπίου και Σχεδιασμού Αστικών Υπαίθριων Χώρων διδάσκονται στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ από το 1974.

- Είναι μαθήματα Θεωρίας και Κριτικής Αρχιτεκτονικής Τοπίου (Theory and Criticism in Landscape Architecture) και Εργαστήρια Σχεδιασμού Υπαίθριου χώρου –Τοπίου (Landscape Design Studio).
- Εστιάζονται στην μελέτη και το σχεδιασμό του τοπίου.
- Είναι προσαρμοσμένα στις σπουδές του Αρχιτέκτονα.

Είναι έτσι δομημένα, ώστε να συμβάλλουν στην δημιουργική παρέμβαση και το σχεδιασμό στο χώρο, ή στο σχεδιασμό του χώρου.

Τα εργαστηριακά μαθήματα αναφέρονται σε αστικούς κυρίως χώρους και ασχολούνται με

- τον σχεδιασμό δικτύων υπαίθριων χώρων σε σύγχρονες ελληνικές πόλεις, την Θεσσαλονίκη πρωτίστως και
- σημειακές σχεδιαστικές παρεμβάσεις, όπως π.χ. διαμόρφωση πλατειών, πεζοδρόμων, ακαλύπτων, πάρκων συνήθως ασχολούνται με τον σχεδιασμό ενός πλέγματος στον αστικό ιστό.

Τα θέματα αναφέρονται επίσης στην ανάκτηση υποβαθμισμένων περιοχών

- φυσικά υπολείμματα ή ίχνη όπως π.χ. ρέματα
- ενδιάμεσους χώρους όπως π.χ. εκμετάλλευσης φυσικού πλούτου, ορυχεία, μεταλλεία, πρώην στρατόπεδα,
- νέα πολιτισμικά τοπία από ανακτώμενες εκτάσεις όπως στα όρια της πόλης περιφέρειας
- τοπία προστασίας και ανάδειξης, φυσικά ή πολιτισμικά, όπως δελταϊκά π.χ. Αξιός

Τα θέματα αυτά ολοκληρώνονται σε όλο το φάσμα και τις κλίμακες σχεδιασμού

- από την ανάλυση του τοπίου και της τοποθεσίας,
- την ιδέα ή νέα εικόνα του χώρου,
- την σύνθεση και κατασκευή του έργου

Αποδίδουμε την ίδια έμφαση στον σχεδιασμό και την σχεδίαση, την γραφιστική απεικόνιση και τα σχέδια, μακέτες, προοπτικά, κατασκευαστικά, λεπτομέρειες, σκίτσα και σκαριφήματα.

Πρόκειται για πλήρη project σύλληψης, σύνθεσης και κατασκευής υπαίθριου χώρου- τοπίου.

Εκτός από τα μαθήματα θεωρίας και σχεδιασμού έργων διαμόρφωσης υπαίθριου χώρου –τοπίου, ερευνητικά θέματα, διπλωματικές, μεταπτυχιακή έρευνα και διδακτορικές εργασίες εκπονούνται στο αντικείμενο.

Με το εκπαιδευτικό μας έργο πήραμε κατ' επανάληψη μέρος σε διεθνείς εκδηλώσεις, συμπόσια και forum, ενώ παράλληλα συνδιοργανώσαμε διεθνείς φοιτητικούς διαγωνισμούς και συμμετείχαμε ή διακριθήκαμε σε άλλους.

Τα μαθήματα Αρχιτεκτονικής Τοπίου διαφοροποιούνται από μαθήματα για το Τοπίο, όπως αυτό αντιμετωπίζεται από άλλες επιστημονικές, λόγιες ή της τέχνης περιοχές, π.χ. γεωγραφία, οικολογία, περιβαλλοντική ψυχολογία, φιλοσοφία, ποίηση, ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία, κ.α.

- Καλύπτουν και κριτικά αντιμετωπίζουν τρέχουσες τάσεις και σχεδιαστικές προσεγγίσεις του χώρου.
- Κινούνται στο πνεύμα της διεθνούς επικαιρότητας και παρακολουθούν τις εξελίξεις στη θεωρία και το αντίστοιχο εφαρμοσμένο έργο.
- Η εμπειρία από χώρες με ισχυρή παράδοση στο αντικείμενο, όπου αυτό είναι αυτόνομα επιστημονικά και επαγγελματικά αναπτυγμένο, σε συνδυασμό με την εμπειρία από την ελληνική πραγματικότητα, τροφοδοτούν και συνεχώς επαναπροσδιορίζουν μεθόδους και τακτικές ανανέωσης, εκσυγχρονισμού του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου.

Την μακροχρόνια και με διαφορετική εκπαιδευτικά έμφαση ενασχόληση μας με το αντικείμενο, συνενώσαμε τα δύο Τμήματα, Αρχιτεκτονικής και Γεωπονίας, στο πρώτο για τα ελληνικά πανεπιστήμια θεσμοθετημένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Αρχιτεκτονικής Τοπίου, που από το 2003, με τη διοικητική υποστήριξη του Τμήματος Αρχιτεκτόνων, λειτουργεί στο ΑΠΘ.

Είναι διετούς και αποκλειστικής φοίτησης, διδάσκονται εξαμηνιαία αυτοδύναμα μαθήματα, οργανωμένα σε τρεις μεγάλες ενότητες: Σχεδιασμού του τοπίου, Επιστημών του τοπίου και Τεχνικών σχεδίασης και κατασκευής του τοπίου, από μια πλειάδα καθηγητών και των δυο Τμημάτων.

Η πλούσια ερευνητική δραστηριότητα που παράλληλα καθ' όλη τη διάρκεια με τα εκπαιδευτικά αναπτύχθηκε δεν οφείλεται μόνο στο ελληνικό ακαδημαϊκό πλαίσιο που ισότιμα προϋποθέτει την εκπαίδευση και έρευνα στα Πανεπιστήμια, οφείλεται επίσης στην ιδιαιτερότητα του αντικειμένου.

Ως εφαρμοσμένος κλάδος η Αρχιτεκτονική Τοπίου έχει ανάγκη από το ερευνητικό και εφαρμοσμένο έργο σε ένα συνεχή και γόνιμο αλληλοτροφοδοτούμενο διάλογο με την εκπαίδευση. Το ερευνητικό έργο που ολοκληρώθηκε με διδακτορικές εργασίες, ερευνητικά προγράμματα, μεταπτυχιακές διατριβές, εφαρμοσμένη έρευνα και μελέτες αρχιτεκτονικής τοπίου, καταγράφεται σε ένα πλούσιο συγγραφικό έργο σε βιβλία, δημοσιεύσεις σε επιστημονικά και άλλα περιοδικά, σε πρακτικά συνεδρίων, σε εκθέσεις, συμπόσια, σεμινάρια, ateliers, workshops, forum.

Σε όλο αυτό το έργο και μέσα από τα μαθήματα Αρχιτεκτονικής Τοπίου και Σχεδιασμού Αστικών Υπαίθριων Χώρων, τα δείγματα γραφής των φοιτητών του Τμήματος και τα δείγματα από το αντίστοιχο ερευνητικό έργο, συνθετικά σκιαγραφούνται οι επιστημονικές και σχεδιαστικές απόψεις που κατά καιρούς υποστηρίχθηκαν, οι θέσεις, η στάση, η εξέλιξη και η συμβολή της Αρχιτεκτονικής ΑΠΘ στα σύγχρονα για τον τόπο μας έργα σχεδιασμού τοπίου, την παιδεία του Αρχιτέκτονα αλλά και τις νέες τάσεις της Αρχιτεκτονικής Τοπίου γενικότερα.

Γενικότερα μας απασχολούν ζητήματα σχεδιασμού, αστικών, αγροτικών, βιομηχανικών, φυσικών, οδικών, τοπίων εκμετάλλευσης φυσικού πλούτου, κ.α., οι νέες τάσεις και η κριτική σύγχρονων μεγάλων έργων και διαγωνισμών σχεδιασμού αστικών χώρων και τοπίου, ζητήματα μορφής και ιδεολογίας στη σύγχρονη Αρχιτεκτονική Τοπίου, σχέσεις και όρια Αρχιτεκτονικής, Αστικού Σχεδιασμού και Αρχιτεκτονικής Τοπίου, έννοιες και προσεγγίσεις σχεδιασμού του τοπίου, ο σχεδιασμός τοπίου, οι τεχνικές σχεδίασης και κατασκευής του τοπίου, η δημιουργική έκφραση και αρχιτεκτονική στο τοπίο. Μας απασχολούν, συσχετισμένα με την δυναμική της αναπτυσσόμενης προβληματικής γύρω από το θέμα και του εφαρμοσμένου έργου, όπως δειλά στον ελληνικό και ραγδαία στον υπόλοιπο, κυρίως τον ευρωπαϊκό για μας χώρο, παρακολουθούμε να αναπτύσσεται.

Είναι ιδιαίτερος ο ρόλος που μαθήματα Αρχιτεκτονικής Τοπίου παίζουν στην παιδεία των Αρχιτεκτόνων. Τόσο ως προς την εφαρμογή για τον σχεδιασμό του υπαίθριου χώρου – τοπίου, όσο και ως προς την ίδια την Αρχιτεκτονική, ως παρέμβαση στο περιβάλλον και ως διαμόρφωση περιβάλλοντος. Αυτή είναι η άμεσα αναγνωρίσιμη ωφελιμότητα. Τα όποια κενά μοιάζει να χρειάζεται επειγόντως να πληρωθούν. Συγχρόνως όμως και, καθώς δεν υπάρχει έργο επί της γης που δεν σχεδιάζεται σε κάποιο τοπίο, καθώς κανένα τοπίο δεν είναι πανομοιότυπα ίδιο με ένα άλλο, καθώς το τοπίο είναι καθρέφτης ιστορίας και πολιτισμού, καθώς αναγνωρίζουμε ότι έργα αρχιτεκτονικής τοπίου οφείλουν επίσης να σχεδιάζονται ως έργα τέχνης και πολιτισμού, σε μια τέτοια κατεύθυνση, ίσως, μαθήματα Αρχιτεκτονικής Τοπίου συμβάλλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη προσωπικής αντίληψης, αρχιτεκτονικής άποψης, στάσης και χαρακτήρα, συμβάλλουν στην συνθετική και δημιουργική ικανότητα των νέων που, σήμερα μαζί μας, αύριο εκείνοι μόνοι, θα συνεχίσουν να οραματίζονται και να διαμορφώνουν τον κόσμο μας.

Μέσα από το πλούσιο ανθολόγιο των τριαντάχρονων εκπαιδευτικών και ερευνητικών τετραδίων Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Τμήματος Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, καθώς και μέσα από τα δείγματα έργου του νέου Μεταπτυχιακού•

- Υποστηρίζεται ο διττός ρόλος, η συμβολή, η επικαιρότητα της σημασίας και η αναγκαιότητα ενίσχυσης του γνωστικού αντικειμένου, τόσο στην εκπαίδευση του Αρχιτέκτονα, όσο και στην εκπαίδευση ειδικών Αρχιτεκτόνων Τοπίου.
- Αναδεικνύεται η σημασία της εκπαίδευσης στο αντικείμενο και η συμβολή της στην κάλυψη σύγχρονων κοινωνικών απαιτήσεων για την αντιμετώπιση οξυμένων στον τόπο μας ζητημάτων σχεδιασμού και διαχείρισης του υπαίθριου χώρου- τοπίου.

Η ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΟΥ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ 2008-2009

Ο κατάλογος της έκθεσης «Οι φοιτητές σχεδιάζουν το τοπίο της Θεσσαλονίκης στην αειφόρο προοπτική της πόλης» αποτυπώνει τη δουλειά ενός μόνο ακαδημαϊκού έτους 2008-2009, στο εξαμηνιαίο μάθημα, χειμερινό ή θερινό αντίστοιχα, με τίτλο «Σχεδιασμός Τοπίου, Αστικών Υπαίθριων Χώρων».

Είναι μάθημα του κορμού στο πρόγραμμα σπουδών, απευθύνεται δηλαδή σε 2ο, 3ο, ή και 4ο ετείς φοιτητές του Τμήματος Αρχιτεκτόνων. Ο ενθουσιασμός όλων μας, συνεργατών και φοιτητών, επιτρέπει την υπέρβαση. Να ξεπεράσουμε δηλαδή τεχνικές δυσκολίες όπως τον μεγάλο αριθμό φοιτητών, τον μικρό των διδασκόντων και τις προσδοκίες μας για καλύτερες εργαστηριακές εγκαταστάσεις, υλικοτεχνική υποδομή, οικονομική υποστήριξη.

Ευχαριστούμε θερμά το Τμήμα Αρχιτεκτόνων, τον Τομέα Αρχιτεκτονικού και Αστικού Σχεδιασμού, στην ευθύνη του οποίου διεξάγεται το μάθημα, όχι μόνο για την υποστήριξη αυτής της εκδήλωσης, αλλά και για την μακρόχρονη, γόνιμη και καρποφόρα εκπαιδευτική συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών, συχνά μη απόλυτα διακριτών ορίων, γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος.

Μόνο μια γόνιμη άλλωστε συνεργασία είναι ο σχεδιασμός του χώρου.

Ευχαριστούμε επίσης για την υποστήριξη της έκθεσης

Τον Οργανισμό Λιμένα Θεσσαλονίκης Α.Ε. για την παραχώρηση της αποθήκης 13, Το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης για την παραχώρηση στοιχείων του εκθεσιακού εξοπλισμού,

Τις εκδόσεις ΖΗΤΗ για την χορηγία εκτυπώσεων αφίσσας και πρόσκλησης.

Αναγνωρίζεται σήμερα ότι είναι απαραίτητα μεγάλα, αλλά και μικρά έργα για την βελτίωση, την αποκατάσταση, τη συνοχή και συνέχεια, την ανάδειξη του αστικού τοπίου και της φυσιογνωμίας της πόλης. Αναγνωρίζεται η παντελής έλλειψη ελεύθερων χώρων και η συνεχής υποβάθμιση του ελάχιστου πράσινου που η πόλη διαθέτει.

Το ποσοστό αναλογίας ανά κάτοικο, 2.27 μ² μ.ο. για το Π.Σ., είναι απαράδεκτα χαμηλό. Η διέξοδος προς περιστατικούς ελεύθερους χώρους που η Θεσσαλονίκη μπορούσε να διαθέτει, υπό προϋποθέσεις κατάλληλου επίσης σχεδιασμού, δεν υποκαθιστά τις σοβαρές ελλείψεις αστικών ελεύθερων χώρων.

Οι δυνατότητες αύξησης του ποσοστού αυτού, που από το 1979, πιστεύαμε ότι ήταν σημαντικές και προϋπέθεταν γενναίες αποφάσεις, δυστυχώς καθημερινά χάνονται. Με τη δέσμευση, λέγαμε τότε, των διεκδικούμενων ή προτεινόμενων για ελεύθερους από τους Ο.Τ.Α. χώρους, που ανήκαν κυρίως στο στρατό, αλλά και στο δημόσιο ή άλλους οργανισμούς, η αύξηση θα έφθανε ως το συγκριτικά πολύ ικανοποιητικό βαθμό των 8.33 μ² ανά κάτοικο ή 7,10 μ² με τα σημερινά δεδομένα.

Δυστυχώς, αν και οι χώροι αυτοί αποδίδονται προοδευτικά στους Δήμους, οικοδομούνται στη θέση τους, Σχολεία, Δημαρχεία, Αθλητικά, Πολιτιστικά και άλλα κτιριακά συγκροτήματα με ψευδεπίγραφες εξαγγελίες και για πράσινο. Αντίθετα το πράσινο που διασφαλιζόταν στο άβατο των πρώην δεσμευτικών για την πόλη εγκαταστάσεων, εκδιώκεται στις νυν ανοικτές στην πόλη «σύγχρονες» παρεμβάσεις. Έτσι η Θεσσαλονίκη χάνει συνεχώς και την τελευταία ευκαιρία να αποκτήσει τα πάρκα και τα δίκτυα πρασίνου που όλες οι Ευρωπαϊκές και Βαλκανικές πόλεις διαθέτουν.

Η ποσοτική έλλειψη ελεύθερων και χώρων πρασίνου συμπληρώνεται από ποιοτική ανεπάρκεια, κακή σχεδίαση, σύνθεση με κοινοτυπίες και κακέκτυπη μεταφορά προτύπων.

Έτσι αντί για χώρους απόλαυσης, σχεδιασμένους με δημιουργική φαντασία, σαν έργα τέχνης και πολιτισμού, βιώνουμε καθημερινά τη μονοτονία, τη δυσχρησία και την υποχρησιμοποίηση των πολύτιμων εντούτοις, γιατί λιγοστών, ελεύθερων χώρων στην πόλη μας.

Σύμφωνα με τις σύγχρονες απόψεις, μια νέα εικόνα για την πόλη προτείνεται. Που θα αναδεικνύει τις συνέχειες και ιδιαιτερότητες του αστικού τοπίου, θα βελτιώνει τις συνθήκες και την ποιότητα ζωής, θα συνθέτει ένα πλέγμα χώρων πολιτισμού. Θα διεκδικεί αστικούς πράσινους χώρους από την απομάκρυνση στρατοπέδων, από την απομάκρυνση της έκθεσης, από τους λαχανόκηπους, από την αποκατάσταση των χειμάρρων, από την αποκατάσταση των διανοίξεων της περιφερειακής, αποδίδοντας χώρους καθημερινής συνέχειας και περιπάτου στην πόλη, με τη σύγχρονη ανάδειξη του μνημειακού πλούτου, της ιστορίας και της φυσιογνωμίας της.

Η πολιτική για τη διαχείριση και διαμόρφωση του ελεύθερου χώρου της πόλης απαιτεί ριζικότερη και περισσότερο υπεύθυνη στάση, ώστε νέοι χώροι να προκύψουν και αυτοί να έχουν ποιότητα, να δικαιώνουν το κοινωνικό τους κόστος, να μην καταλήγουν έργα βιτρίνας όπως συχνά γίνεται, να αντιμετωπιστούν διαφορετικά, τόσο προγραμματικά όσο και σχεδιαστικά. Μέσα από ρυθμίσεις δέσμευσης και ανασύνταξης αστικών χώρων και μέσα από κατάλληλες μελέτες σχεδιασμού τοπίου και ελεύθερων χώρων, με θεσμοθετημένες προδιαγραφές και υποχρεώσεις.

Οι φοιτητές της ακαδημαϊκής χρονιάς 2008-2009 σχεδιάζουν αυτό το όραμα. Σχεδιάζουν το τοπίο της Θεσσαλονίκης στην αειφόρο προοπτική της πόλης.

Σχεδιάζουν τα στρατόπεδα σύγχρονα αστικά πάρκα.

Ας μάθουμε μέσα από τα έργα τους.

Ας δεχθεί η πόλη την προσφορά.

Ας βιώσουμε καλύτερα το πολιτισμικό μας τοπίο.

Μαίρη Ανανιάδου-Τζημοπούλου

2008-2009

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΠΙΟΥ ΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ

Τμήμα αρχιτεκτόνων
Τομέας αρχιτεκτονικού και αστικού σχεδιασμού
Πολυτεχνική σχολή
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μ. Ανανιάδου -Τζημοπούλου	Καθηγ. ΑΠΘ
Μ. Τρατσέλα	Λέκτορας ΑΠΘ
Ζ. Καρακινάρη	Διδ. 407/80
Β. Τσιούμα	Υπ.Δρ ΑΠΘ

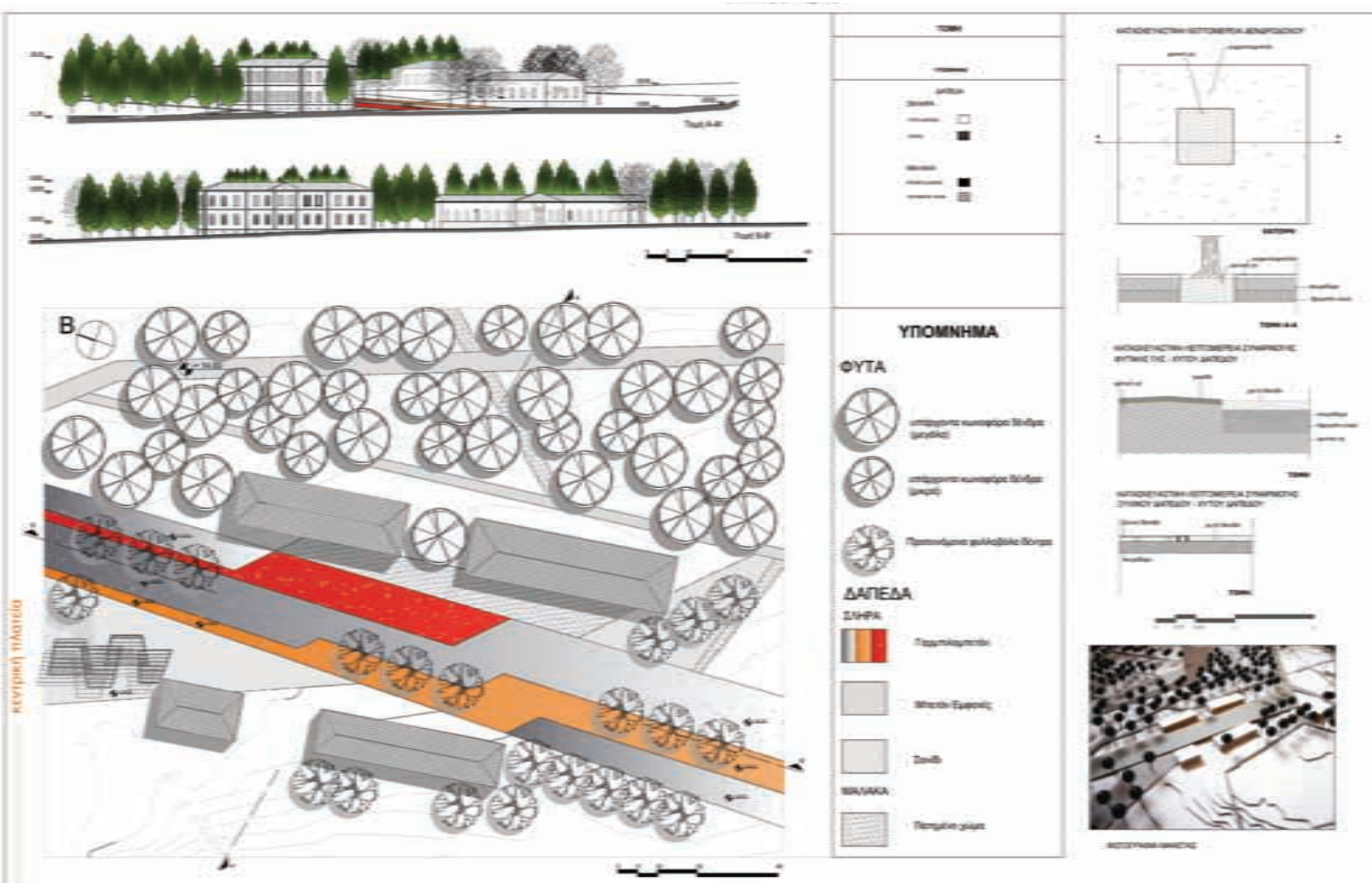

Φοιτητική ομάδα
Ε. Γεωργιάδου
Α. Γκούμας
Β. Παπακωνσταντίνου

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΚΡΟΝΟΜΑΧΟΥ ΚΩΦΑ

2008-2009

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΠΙΟΥ ΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ

Τμήμα αρχιτεκτόνων

Τομέας αρχιτεκτονικού και αστικού σχεδιασμού

Πολυτεχνική σχολή

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μ. Ανανιάδου -Τζημοπούλου

Καθηγ. ΑΠΘ

Μ. Τρατσέλα

Λέκτορας ΑΠΘ

Ζ. Καρακινάρη

Διδ. 407/80

Β. Τσιούμα

Υπ.Δρ ΑΠΘ

Φοιτητική ομάδα

Μ. Εξάρχου

Ν. Καρτάλου

Π. Μαμούρα

[illegible]

gratias 7

analogue 2

10

the 1990s, the Internet, and the World Wide Web, among other things, is making it possible for people to communicate and share information in ways that were previously impossible. This is leading to a new era of global communication and collaboration, and it is one that we should all be excited about.

Figure 1

Abstract

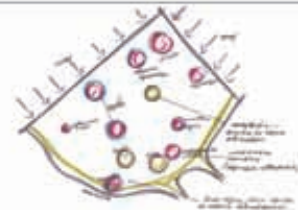

Figure 1

Abstract

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΚΟΔΡΑ

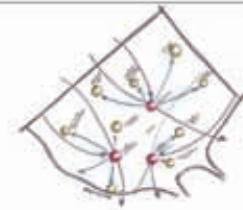

- Հետազոտվող անձանց մի խումբը երեւոյալի խնամակալներն էին:
- Դրանք քննարկեցին իրենց փորձերը:
- Գտնելով, որ փորձերիցով իր անդրադարձն ուղղում է իրենց հոգեկանի վրէժխնային վրէժխնային:
- Գտնեցին, որ իր քննարկումները իր անդրադարձն ուղղում է իրենց հոգեկանի վրէժխնային վրէժխնային:

12. *Attorneys who fail to personally interview each other potential clients to determine the nature of the proposed suit are in violation of the 3rd degree.*

13. *It is considered as to the attorney who interview each other to decide the suit to discuss the subject in the courtroom, without a judge, the attorney's 3rd degree [12] and also the violation.*

Enligt vår uppfattning kan vi utgå från att tillfredsställelsen med den svenska lagstiftningen och dess utvärdering är på ett ganska högt stadium. Vi måste dock vara på vår vakt för att inte bli lullade av denna tillfredsställelse och för att inte glömma att det fortfarande finns mycket att göra för att förbättra lagstiftningen och dess utvärdering. Detta gäller särskilt när det gäller de områden som är av största betydelse för den svenska befolkningen.

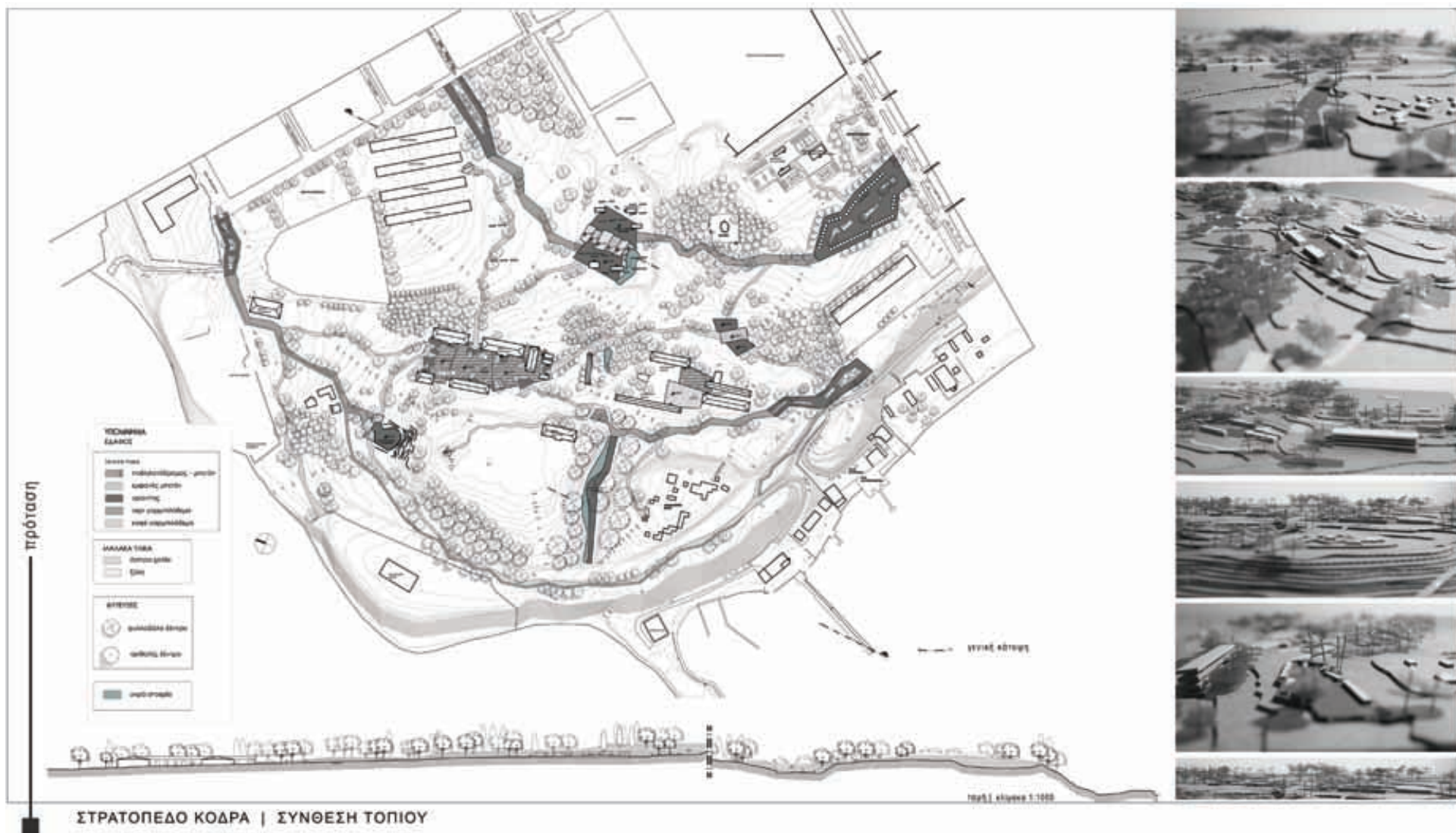
ιδέα - εικόνα

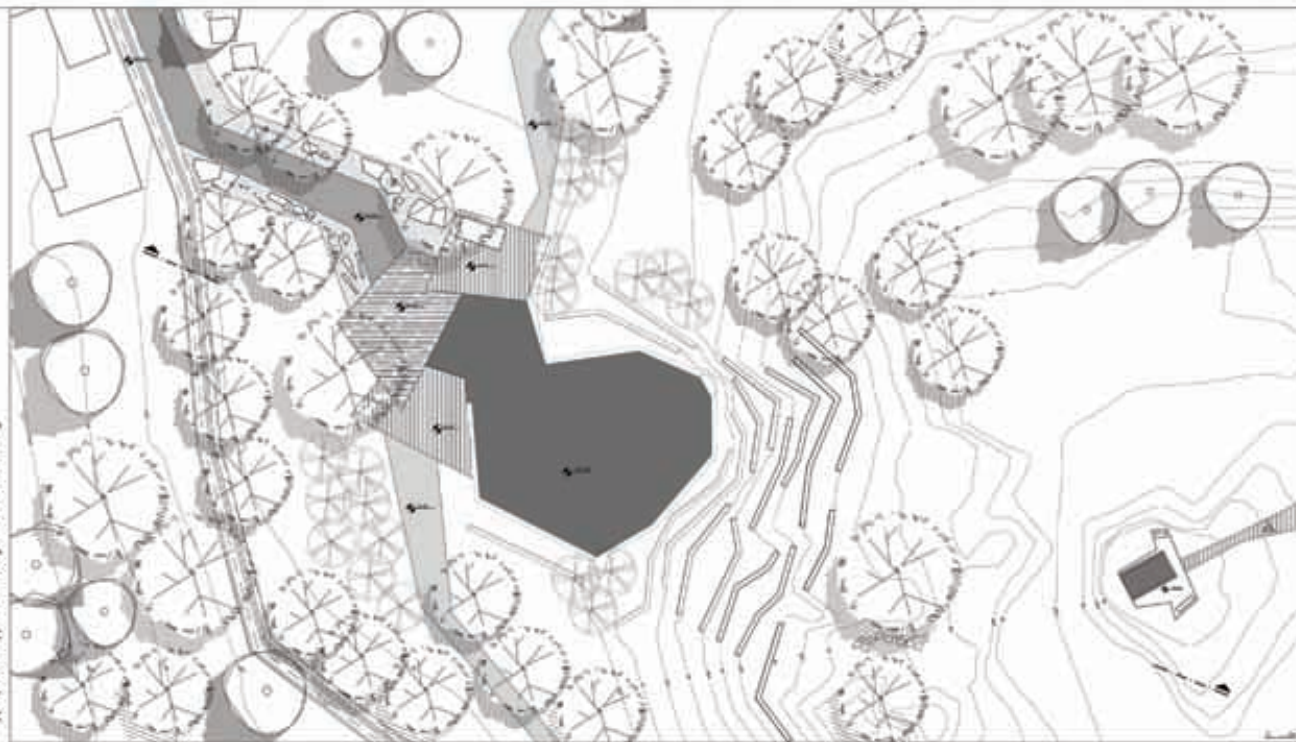

© 2004 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 255: 103–110

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΡΙΩΝ ΠΟΛΩΝ ΕΛΞΗΣ

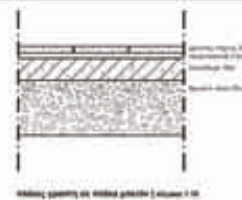

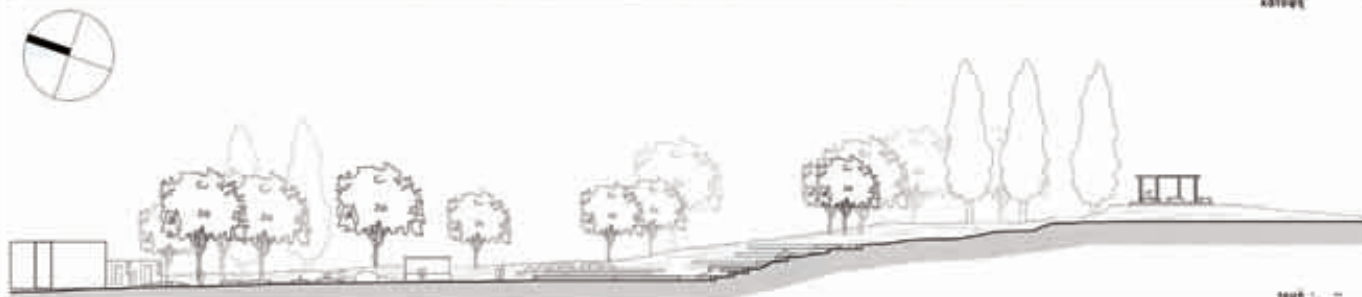
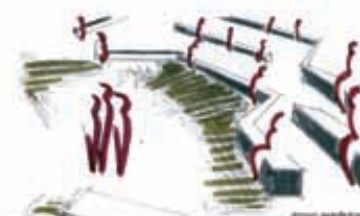
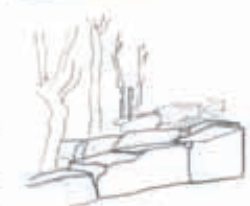
ΕΔΑΦΟΣ
ΣΚΛΗΡΑ ΥΛΙΚΑ
 γρανίτης
 γαρμπιλόδεμα γκρι
 γαρμπιλόδεμα καφέ
 τριφανές μπετόν
 ποδηλατόδρομος - μπετόν

ΜΑΛΑΚΑ ΥΛΙΚΑ
 άσπρο χαλίκι
 βόλο

ΦΥΤΕΥΣΕΙΣ
 φυλλοβόλο δέντρο
 αιθαλές δέντρο
 θαμνώδη φυτό

Επίπεδο της κατασκευής ως προς τον ορίζοντα

2008-2009

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΠΙΟΥ ΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ

Τμήμα αρχιτεκτόνων

Τομέας αρχιτεκτονικού και αστικού σχεδιασμού

Πολυτεχνική σχολή

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μ. Ανανιάδου -Τζημοπούλου

Καθηγ. ΑΠΘ

Μ. Τρατσέλα

Λέκτορας ΑΠΘ

Ζ. Καρακινάρη

Διδ. 407/80

Β. Τσιούμα

Υπ.Δρ ΑΠΘ

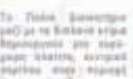
Φοιτητική ομάδα

Γ. Κατσαούνη

Α. Τζιαστούδη

Μ. Χρυσοβέργη

[illegible]

Journal of Management Inquiry 22(1)

The extremely poor infrastructure, inadequate roads, lack of water, and quality of supplies, combined with the government's unwillingness to negotiate with the rebels, have led to a situation of total chaos in the region.

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 111–118

М. И. Бродягин, доктор физ.-математ. наук, профессор, академик РАН, директор Института проблем механики РАН, директор Научно-исследовательского центра «Механика и физика деформирования конструктивных материалов» РАН, директор Научно-исследовательского центра «Механика и физика деформирования конструктивных материалов» РАН, директор Научно-исследовательского центра «Механика и физика деформирования конструктивных материалов» РАН.

Hiszpaniák és magyar kormányok közötti tárgyalások a magyarok által javasolt határ menti határellátási rendszer megvalósításáról. A magyarok szerint a határ menti határellátási rendszer megvalósítása a magyarok által javasolt határ menti határellátási rendszer megvalósításához szükséges.

© 2004 Blackwell Publishing Ltd

[illegible][illegible]

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΚΟΔΡΑ

Alarming increases in unemployment, inflation, and foreign exchange in Latin America have threatened economic stability and are forcing governments to reevaluate their policies. This report discusses the economic situation in Latin America, the impact of the crisis on the region, and the role of the United States in the crisis.

[illegible]

Две группы: одна группа в виде детей, а другая, состоящая из заинтересованных людей (их можно попросить, как и в предыдущем случае, из числа студентов), а также, возможно, группы, если не в форме выступления, то в форме диспутации. Напротив, группа в форме диспутации, а также группа, состоящая из заинтересованных людей, могут быть использованы для обсуждения и анализа.

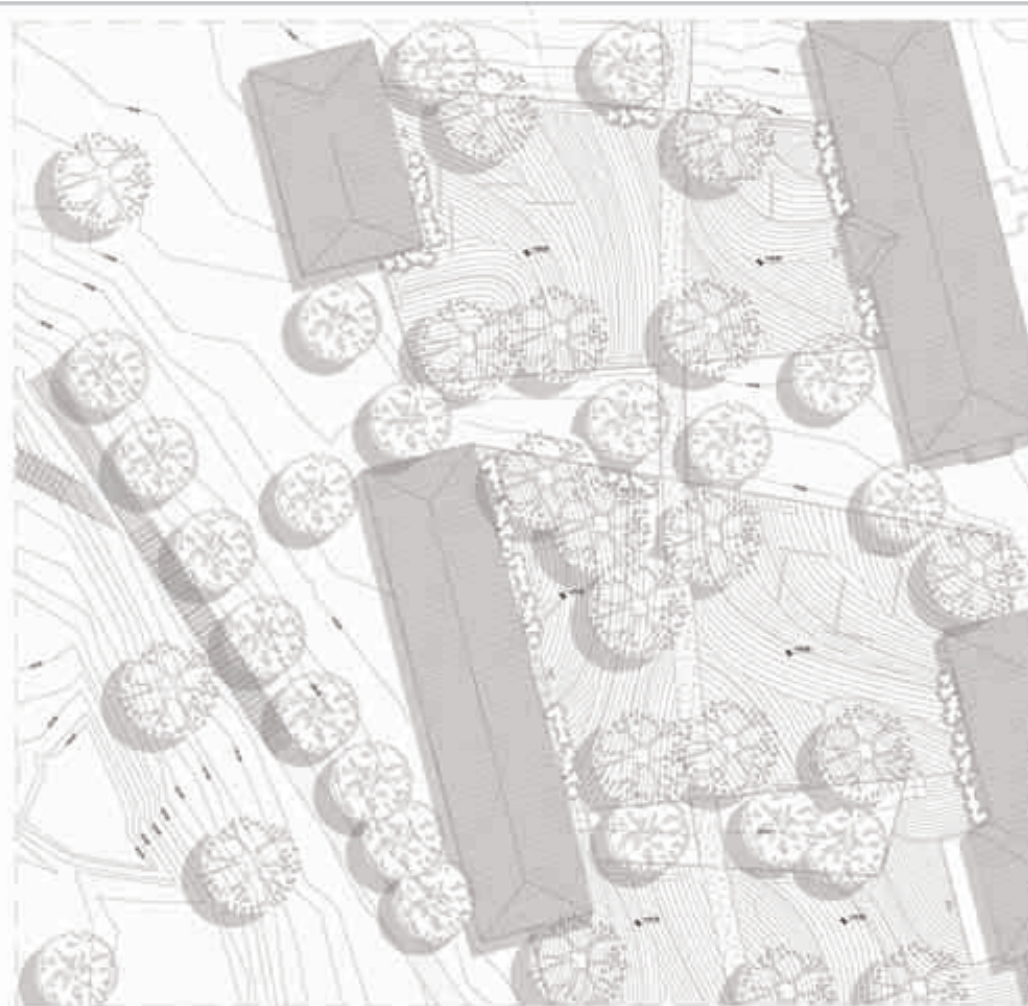

The response of these patients to weak biofeedback (low resistance and no response) depends on whether the patient is already relaxed or tense. In biofeedback (relaxation) studies, a therapist who teaches an already relaxed patient to relax, produces little or no change in biofeedback. Thus, differences in test results are only to be expected depending on the input. In other biofeedback research and clinical biofeedback, the patient is not relaxed at the onset.

ιδέα - εικόνα

© 2007 PAPER DIRECT, MAINE, INC.

YUONHMA

● INTRODUCTION

SATVISA

Keywords: child sexual abuse; disclosure; social support

08-00000

2000

10

000000

1

12

10

2

被高子英呈明院司馬堂官1000庄, 并送行下司600庄伊能1庄

2008-2009

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΠΙΟΥ ΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ

Τμήμα αρχιτεκτόνων

Τομέας αρχιτεκτονικού και αστικού σχεδιασμού

Πολυτεχνική σχολή

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μ. Ανανιάδου -Τζημοπούλου

Καθηγ. ΑΠΘ

Μ. Τρατσέλα

Λέκτορας ΑΠΘ

Ζ. Καρακινάρη

Διδ. 407/80

Β. Τσιούμα

Υπ.Δρ ΑΠΘ

Φοιτητική ομάδα

Δ. Φίλης

C. Delanghe

Ε. Σιμιτσόγλου

LANDSCAPE ANALYSIS

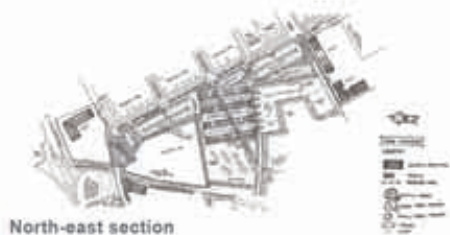
existing situation and issues that we needed to deal with.

PROGRESS

DESIGN PROGRESS

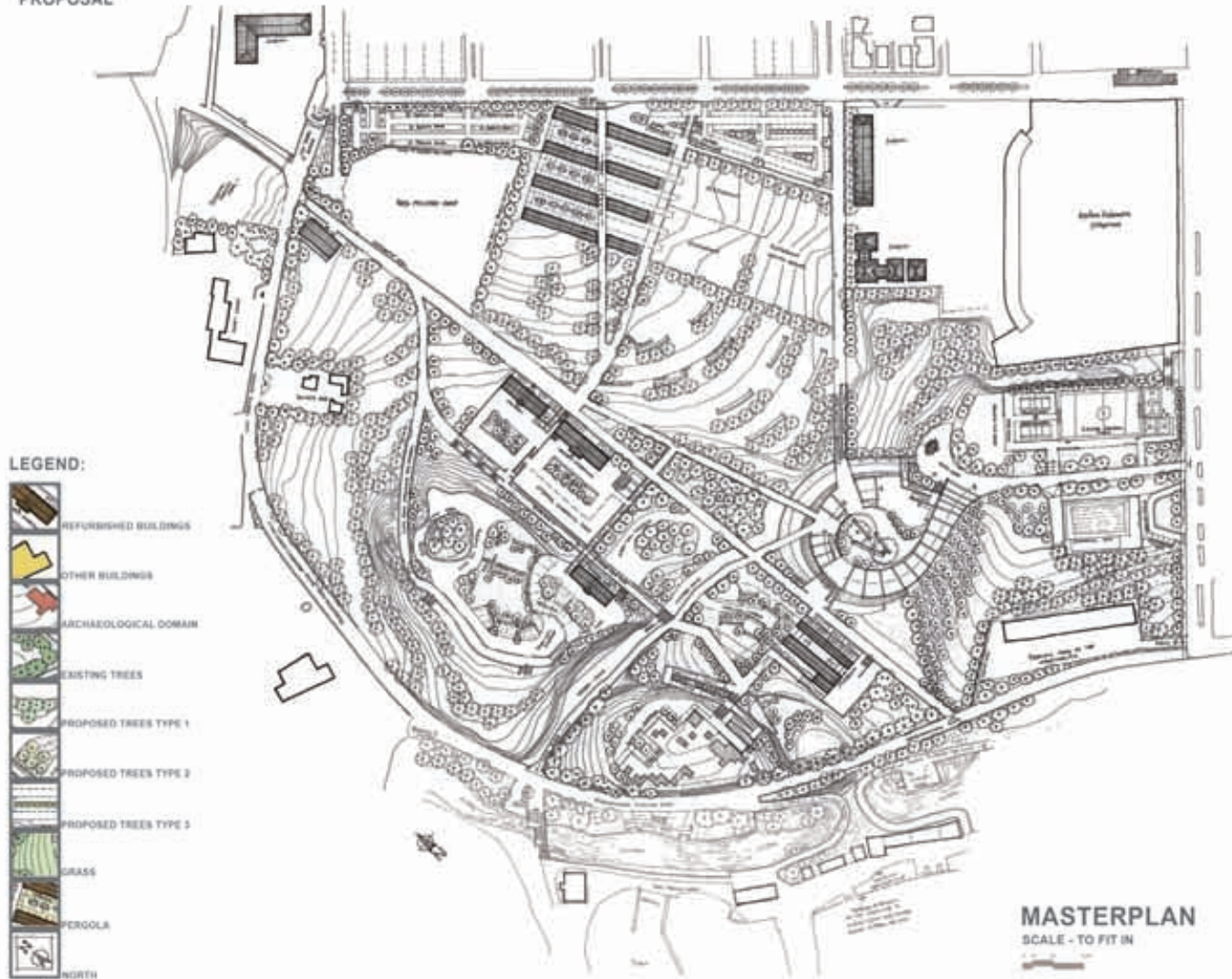

North-east section

South-west section

PROPOSAL

MASTERPLAN

SCALE - TO FIT IN

